

Χαλκιδικήν αἱ πόλεις ἐξηκολούθουν αὐτόθι ἀφιστάμεναι ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων· ὁ Βρασίδης δὲν ἐπειθέτο νὰ καταλίπῃ αὐτὰς ἀπροστατεύτους ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ, ὃν ἀνέλαβον ἐπὶ ταῖς προηγουμέναις αὐτοῦ ἐπαγγελίαις· ἢ δ' ἐν Ἀθήναις φιλοπόλεμος μερίς, ὠφελουμένη ἐκ τούτου, ἐπέτυχε νὰ μὴ γίνωσι σπουδαῖαι περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεις. Ἄφ' ἐτέρου οἱ Λακεδαιμόνιοι, θεωροῦντες ὅτι ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ ἐν τῷ κυριωτάτῳ ἐκείνῳ σταδίῳ, ἀπεφάσισαν τελευταῖον νὰ πέμψωσιν ἀξιόλογον ἐπικουρίαν εἰς τὸν Βρασίδαν. Καὶ ἡ μὲν ἐπικουρία αὕτη δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς Μακεδονίαν, διότι ὁ βασιλεὺς Περδίκκας διχονοήσας ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τὸν Βρασίδαν καὶ ἀσπασθεὶς τῆν τῶν Ἀθηναίων μερίδα, ἐνήργησεν ὥστε οἱ Θεσσαλοὶ νὰ παρεμποδίσωσι τὴν διάβασιν τοῦ στρατοῦ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἄλλ' ὅμως τὸ ἔτος τῆς ἀνακαυχῆς παρήλθεν οὐδὲν ἦττον ἄπρακτον· καὶ τότε ὁ Κλέων ἤρχισεν εἶπερ ποτὲ ἐντονώτερον κραυγάζων κατὰ τῆς ἀνικανότητος τῶν στρατηγῶν, τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐπιτραπέντων τὰ τῆς Χαλκιδικῆς πράγματα καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ σταλῇ αὐτόθι στρατηγὸς ἕτερος μετὰ δυνάμεως ἀποκρώσεως, ἵνα καταβάλλῃ ὀριστικῶς τὸν Βρασίδαν. Στρατηγὸν δὲ ἕτερον ἐνόει ἑαυτόν· διότι ἀπὸ τοῦ ἐν Πύλῳ παραλόγου εὐτυχήματος εἶχε πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν ἀφροσύνην νὰ φαντάζεται ὅτι κατέστη καὶ πολεμικὸς ἀνὴρ ἐμπειρότατος. Τὸ δὲ χεῖριστον, οἱ Ἀθηναῖοι ἀποφασίσαντες τὴν ἀποστολὴν νέας δυνάμεως, εἰς αὐτὸν δὴ τοῦτον τὸν Κλέωνα ἐπέτρεψαν ὁμοθυμαδὸν τὴν στρατηγίαν· ἴσως δι' οὓς λόγους καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τῆς Σφακτηρίας ἐκστρατείας, ὃ ἔστιν οἱ μὲν συνετώτεροι ἐπὶ τῇ ἔλπίδι τοῦ ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἀνδρός, ὃ δὲ πολὺς ὄχλος ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι θέλει ἀληθῶς θριαμβεύσει δι' αὐτοῦ.

Κατὰ μῆνα λοιπὸν Αὐγουστον τοῦ 322 ἔτους ἐξέπλευσεν ὁ Κλέων ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἄγων 1200 ἀθηναίους, λημνίους καὶ ἱμβρίους ὀπλίτας καὶ 300 ἱππεῖς, ἅπαντας λογάδας ἄνδρας, ἔτι δὲ συμμάχους ἰκανοὺς καὶ τριάκοντας τριήρεις. Ἄλλ' οὐ πολὺ μετὰ τὴν εἰς Χαλκιδικὴν ἀφίξιν του, ἀντιπαραταχθεὶς πρὸς Βρασίδαν περὶ Ἀμφίπολιν, ἔπαθον ἦτταν ἐπονείδιστον, καθ' ἣν καὶ αὐτὸς ἐφονεύθη ἐνῶ ἔφευγεν αἰσχροῦς. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ μάχῃ ἐτελείωσε καὶ ὁ Βρασίδης τὸ βραχὺ καὶ ἐνδοξον αὐτοῦ στάδιον. Ἄλλ' ὁ Βρασίδης ἀπέθανε θάνατον ἡρωικόν, ἐνῶ προκινδυνεύων ἀπεφάσιζε τὴν νίκην· ὃ δὲ τρόπος καθ' ὃν ἐτιμήθη ἡ μνήμη αὐτοῦ μαρτυρεῖ παντὸς ἐγκωμίου βέλτιον ὀπόσον βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον αἱ δημόσιαι καὶ ἰδιωτικαί, αἱ πολιτικαὶ καὶ ἀστικαὶ αὐτοῦ ἀρεταί. Οἱ σύμμαχοι πάντες σὺν ὄπλοις παραπέμποντες τὸν νεκρὸν αὐτοῦ ἔθαψαν δημοσίᾳ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Ἀμφιπόλεως, οἱ δ' Ἀμφιπολίται περιφράξαντες τὸ μνημεῖον ἐτίμησαν αὐτὸν ἕκτοτε ὡς ἥρωα, δι' ἀγῶνων καὶ θυσιῶν ἐτησίων, καὶ σωτήρα καὶ οἰκιστὴν τῆς πόλεως ἀνηγόρευσαν, ἀφανίσαντες πᾶν ὃ,τι ἠδύνατο νὰ ἀναμνησθῇ τὸν ἀθηναῖον τῆς ἀποικίας ταύτης κτίτορα.

Οὕτως ἐξέλιπον ἐκ μέσου οἱ δύο κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πρωταγωνισταὶ τοῦ πολέμου, ὃ,τε ἀγαθὸς αὐτοῦ δαίμων, ὁ Βρασίδης, καὶ ὁ πονηρὸς αὐτοῦ δαίμων, ὁ Κλέων· καὶ τότε τελευταῖον ὑπερίσχυσεν ὀριστικῶς ἐν Ἀθήναις ἡ περὶ τὸν Νικίαν μερίς, ὃ δ' ἀνὴρ οὗτος ἐπεχείρησεν, ἀμέσως μετὰ τὴν περὶ Ἀμφίπολιν μάχην, πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης Πλειστοάνακτα, φίλον ἐπίσης τῆς εἰρήνης ὄντα, διαπραγματεύσεις, αἵτινες ἐξηκολούθησαν δι' ὄλου τοῦ χειμῶνος καὶ ἐπήγαγον ἐν ἔαρι τοῦ ἔτους 421, τὴν συνομολόγησιν σπονδῶν πεντηκονταετῶν. Αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῶν σπονδῶν τούτων, αἵτινες φέρουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα τῆς «Νικιείου εἰρήνης», ἦσαν 1) ὅτι οἱ Λακεδαι-

